

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Første Brev til en højvelbaaren Herre. 1728

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 141. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801692256/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

mel ved Synet af Sportsmændenes Øvelser paa Banen havde set paa sine Arme og udbrudt: »Jamen disse her er jo allerede døde!« Det var efter Pater Hardouins Mening en slap og ynkelig Udtalelse.

Kort efter besøgte jeg den berømte Pater Tournemine, som er det fornøjeligste, mest veltalende og vittige Menneske man kan forestille sig. Han virkede snarere som en Hofmand end som en gejstlig, saa elegant var hans Fremtræden. Men han adskilte sig fra Hofmændene ved at være saa lærd som et helt Leksikon, hvad der røbede hans Eneboertilværelse. Han talte længe og lærd med os. Os, siger jeg, for der var samtidig nogle tyske Studenter til Stede sammen med Præsten ved det danske Gesandtskab, Hr. Kruse. Denne Præst var en lærd og venlig Mand; han kom sammen med mange Videnskabsmænd og introducerede mig hos de fleste af sine lærde Bekendte. Tournemine viste os sit Privatbibliotek, der blandt andre Skrifter om Danmarkshistorien ogsaa rummede Torfæus' Norges Krønike. Blandt andre Sjældenheder som han havde i sit Skatkammer viste han os et otte hundrede Aar gammelt Eksemplar af Det nye Testamente, hvori der mangler et berømt Sted hos Johannes, lige som det er Tilfældet i de fleste græske Eksemplarer, og ogsaa i det berømte nye Haandskrift der findes i St. Victors Bibliotek. Pater Tournemine mente at de der havde revideret Bibelen, nemlig Euseb, Lukian og Hesyk, med Vilje havde udeladt dette Sted. De var nemlig mistænkt for Arianisme. Jeg indvendte at Arianismen havde fundet ret stor Udbredelse i Vesten, og at dette Sted alligevel fandtes i næsten alle latinske Haandskrifter; desuden havde de ortodokse Kirkefædre ikke anført dette blandt deres Klagepunkter mod Arianerne. Dette besvarede han imidlertid ganske valent. Derefter førte han os ind i Huets Bibliotek, som denne højlærde Biskop testamentarisk havde efterladt Jesuiterkollegiet. Til sidst kom vi ind i Kollegiets fælles Bibliotek. Det bestaar for en stor Dels Vedkommende af Gilles Ménage's Bøger, som denne højlærde Forfatter

DET FØRSIE BREV

selv har skænket Biblioteket. Tournemine har ogsaa megen humoristisk Sans. Jeg spurgte ham hvad han mente om Pater Castels Farveorgel (for paa dette Tidspunkt udtænkte denne Castel et nyt Instrument der skulde have samme Virkning paa Synet som et Musikorgel har paa Hørelsen). Han smilede og sagde at han selv prøvede at konstruere et Smagsorgel, og at han havde indviet den berømte Musiker Marchand i sin Plan. Marchand var blevet meget begejstret, for saadan et Orgel vilde jo være det helt rigtige for en forsulten Musiker. Snart efter besøgte jeg Pater Castel for at faa at vide om det var hans Alvor eller bare en munter Indskydelse. Han erklærede at det virkelig skulde tages bogstaveligt og forklarede det hele i Detailler. Men jeg er saa søv i Opfattelsen at jeg til Dato ikke er klar over hvor den begavede Mand vilde hen med sin Idé. For hvis hans Instrument ikke frembringer anden Virkning end de snurrige Orgler som de omvandrede Gøglere kalder Spilleværker, saa giver jeg ikke meget for ham som Opfinder.

Jeg besøgte ogsaa den meget berømte Fontenelle. Han er hverken blevet senil eller uarbejdsdygtig i sin Alderdom, tværtimod har han altid Tanker i Hovedet, og som Digteren siger:

Hans Hænder planter de Træer hvis Kroner
skal skygge for kommende Generationer.

Han havde for nylig i Videnskabsakademiet holdt en Lovtale over den afdøde russiske Czar. Da han selv havde været forhindret af Helbredsgrunde, havde han faaet en Ven til at læse den op. Men han havde fremsat nogle temmelig skrappe Bemærkninger om Forholdene i Rusland for at stille sin Helt i Relief og vise hvilket Besvær det er at forbedre et saa raat og uciviliseret Folkeslag. Den russiske Gesandt Fyrst Kurakin blev fornærmet, og man mente at han vilde bringe Fontenelle i Ubehageligheder paa Grund af dette. Jeg var ivrig efter at faa at vide om Talen vilde blive trykt i sin oprindelige Form; og han er-